

Agnes Wold tar strid mot myter och könsroller

Gunstlingssystemet i forskarvärlden måste

bort – bedöm kvinnor och män lika!

■ Agnes Wold är en fighter. Hon är en sådan där som reagerar, tänker till, läser på, kavlar upp ärmarna – och ryter i. Och hon är forskare ut i fingerspetsarna: »Det är hela min natur – ifrågasätta, diskutera, debattera. Det är idealet. Men man får inte sticka upp för mycket, åtminstone inte i den medicinska forskarvärlden.«

Att kvinnor och män ska ha samma chans och bedömas utifrån samma kriterier är självklart för henne. Och det strider hon för.

Det började i januari 1995. Det var då hon hamnade i den svenska pressens hetluft, efter att ha skrivit en artikel för DN Debatt (tillsammans med kollegan Christine Wennerås). De ifrågasatte där Medicinska forskningsrådets meritvärdering av kvinnliga och manliga sökande till åtråvärda forskarassistenttjänster – en inkörsport till ett liv som självständig forskare. Mätt efter antal citeringar i internationell vetenskaplig press hade en man tre gånger större chans att få en tjänst än en kvinna.

Agnes Wold är docent, biolog, läkare specialiserad inom klinisk immunologi – och forskare, utan akademisk tjänst. Hon är också ledamot (av regeringen utsedd) i Karolinska institutets konsistorium – och ordförande i Kvinnliga Akademikers Förening. För henne är det självklart att kvinnor och män ska ha samma chanser att utvecklas i den akademiska världen och bidra till vetenskapens framsteg. Därför betonar hon vikten av att alla – kvinnor som män – bedöms objektivt utifrån sina meriter, inte utifrån regler i ett akademiskt gunstlingssystem. Detta är en politisk fråga, det är ytterst regeringen som ska ha tummen i ögat på beslutsfattarna inom de medicinska fakulteterna. »Med ett enda penndrag från ministerhåll kunde problemet vara ur världen«, säger hon. (I bakgrunden JP Molins skulptur »Bältespännare« från 1867.)

Efter hetluft följde iskyla och tystnad: »Det var en oerhörd kampanj emot oss, vi skulle mobbas ut. Det var helvetet«, säger hon idag.

Utbildningsminister Carl Tham stödde dem med 50 000 kronor för en uppföljande studie. I maj 1997 publicerades resultaten i tidskriftsdraken *Nature* under rubriken »Nepotism and sexism in peer-review«, med underrubrik »In the first-ever analysis of peer-review scores for postdoctoral fellowship applications, the system is revealed as being riddled with prejudice. The policy of secrecy in evaluation must be abandoned«.

Hon kan citera dessa rader utantill. Det var då det vände, det var då hon kunde börja tro på ett liv som forskare igen.

Ett liv hon en gång börjat under 1970-talet som »vit« biolog (dvs inriktad på mikrobiologi, immunologi, fysiologi), hon hade blivit »extremt fascinerad av människokroppen under gymnasietiden«. Det slog henne aldrig in då att hon borde bli läkare, hon är uppväxt i en släkt med många kemister.

– Läkare var för mig ett jobb där man tar hand om patienter. Jag har inga vårdgener. Men all bra forskning i biomedicin sköts på medicinsk fakultet. Och som biolog och forskare på medicinsk fakultet har man en mycket utsatt position. Man är beroende av en »gudfader«, det är man ju visserligen alltid, men det är värre för den som är biolog än för den som har en läkarutbildning i botten. En läkare kan alltid skaffa sig något jobb, exempelvis som laboratorieläkare, att kombinera med forskningen.

Därför började hon läsa medicin i början av 1980-talet. Mycket hade hänt sedan hon läste på 1970-talet, t ex vad gäller genetik och membranstruktur etc.

– Jag tyckte det var underbart att läsa det där igen, alla mina kompisar stönade och väntade bara på att komma ut till de riktiga patienterna. Jag satt där och njöt.

Annons

Annons

Hon gjorde studieuppehåll, fick sitt tredje barn, skrev sin avhandling, blev docent, och avslutade sedan läkarstudier, legitimationen fick hon sedan 1996. Och det var då, under AT, som hon och Christine Wennerås själva sökt och nekats MFRs forskarassistenttjänster – och som dörren till forskarlivet smälldes igen.

– Jag hade en kompis som sade tröstande då: »Någon gång i framtiden, Agnes, kommer det här att vara dig till större nytta än nackdel.« Det kunde jag inte se då, sannolikheten var inte stor. Men han fick rätt. Sedan har jag fått mycket positivt av detta. Det är så vansinnigt roligt, jag föreläser om kvinnors akademiska karriär, träffar en massa folk.

Sin dagliga hemvist har hon vid Institutionen för laboratoriemedicin vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset i Göteborg, där hon vid sidan av den kliniska laboratorieverksamheten forskar om tarmfloras betydelse för allergiutveckling – med stöd av ett stort EU-anslag, någon akademisk tjänst har hon inte.

– Samma vän som tröstade mig 1995 har sagt: »Ja, du Agnes, om tre år är du säkert professor på bakteriologen. Han har ju haft rätt förr ...

Säger Agnes Wold, med distanserad humor. Idag tycker hon att det är ett privilegium att vara läkare.

– Jag tror att det är bra för människan att ha förankring i någon mer rutinbetonad verksamhet. Jag skulle ha väldigt svårt för att vara fri konstnär eller författare, de blir säkert lätt deprimerade. Det känns meningsfullt att jobba med prov som har betydelse för patienter. Det är inte en nackdel för forskningen. Men det går inte att jämföra med om du är klinisk läkare och står på medicinakuten, då kan det bli så tungt att du sedan inte orkar tänka när du har stått en hel dag.

Det är tufft idag för kliniskt verksam läkare att också hinna forska, betonar hon.

– Det finns ju inget annat land där läkare forskar så mycket, och det måste man värna om. Det är ju därför, enligt min mening, svensk medicinsk forskning är så pass högtstående. Det är inte bra om det blir som i till exempel USA där biologer sköter grundforskningen och läkarna bara ser patienter.

Ett samtal med Agnes Wold är upplyftande, ett samtal som är koncentrerat kring kvinnors och mäns akademiska karriärutveckling. Hon punkterar den ena väl ingrodde myten efter den andra – myter om kvinnor i läkarvetenskapen, myter som vi ältat och trott på. T ex den där om att familj och barn är ett hinder i kvinnliga forskares karriär.

Icke! Agnes Wold citerar raskt en stu-

die av vad som gör att amerikanska barnläkare förmår att också göra en akademisk karriär.

Denna studie har visat på framför allt två faktorer som hjälper karriären. Den ena är stöd från den kliniska arbetsgivaren, dvs att en forskande läkare får hjälp med lokaler, personal etc. Självklart kan tyckas. Den andra faktorn är tid för forskningen, dvs att en forskande läkare emellanåt får »smita« ifrån patienter och undervisning på grundnivå. Självklart det också.

Det intressanta kommer i fortsättningen. Studien har nämligen också visat på en klar skillnad mellan kvinnor

... män har större privilegier. Det bara är så. Sedan födseln anses de ha rätt till ett litet trevligare liv, de ska få mer pengar, mer fritid och så vidare, för mindre insats.

och män när det gäller »smitningsmöjligheter«.

– Kvinnor får inte gå ifrån i samma utsträckning som män. De måste stanna och sköta patienterna, och de måste undervisa mer. Så är det världen över. Om du är väldigt inställd på att göra karriär, då kan du missköta ditt kliniska jobb ganska kraftigt – om du är man. Men som kvinna *får* du inte göra det, inte för någon i systemet: överläkare, underläkare, sjuksköterskor eller patienter – det är otänkbart. En kvinna som betar sig som en karriärstisk karl blir helt utskämd. Vi lever under helt olika villkor.

Varför då?

Agnes Wold svarar blixtnabbt:

– Därför att män har större privilegier. Det bara är så. Sedan födseln anses de ha rätt till ett litet trevligare liv, de ska få mer pengar, mer fritid och så vidare, för mindre insats.

Men, betonar hon också, det är inte fråga om medveten diskriminering, det är helt omedvetna processer som styr oss.

– Det anser jag av själ och hjärta.

Det är alltså inte barn och familj som hindrar kvinnliga forskare! Det finns

inte belagt i en enda studie, poängterar hon.

Däremot tycks det vara tvärtom, dvs att barn och familj är en stötta för kvinnliga forskare!

– Det finns till exempel en stor amerikansk studie som följt 10 000 kvinnor som doktorerat på 1970-talet och deras chanser att utvecklas i karriären och bli docenter. Resultaten visar att det snarare går bättre för dem som är gifta och har barn!

Det är endast singelmammor som har någon liten mindre chans än kvinnor utan barn.

Nej, att familjen skulle vara en black om foten för kvinnors karriär, det är en myt! Agnes Wold refererar en annan stor amerikansk studie om tillfredsställelse i jobbet bland kvinnliga läkare.

– Den visade att ju fler barn de hade, desto mer nöjda var de med att vara läkare och desto hellre skulle de vilja bli läkare igen om de fick börja om!

Studien omfattade också vilka faktorer som avgjorde om de var nöjda eller missnöjda på jobbet.

– Stress i hemmet hade ingen betydelse. Inte heller specialitet eller typ av praktik; sjukhusvård eller öppenvård, offentlig eller privat, det var inte avgörande för tillfredsställelsen i jobbet. Men det som hade betydelse var känslan av kontroll i jobbet! Likaså var sexuella trakasserier på arbetsplatsen en starkt negativ faktor.

Självklart är det faktorer på jobbet som avgör hur man trivs där!

– Det är logiskt. Om jag är nykär och har världens underbaraste karl och sexliv – så har ju det ingen som helst betydelse för hur jag mår på jobbet, om jag har en chef som plågar mig varje dag. Men när det gäller kvinnors yrkesliv diskuterar man inte arbetsledning, arbetsorganisation, resurser och så vidare, utan om hur kvinnor mår totalt som människor. Det ska mystifieras och förpassas till hem- och känslolägen. Det är självklart inte rättvist att kvinnor gör så mycket arbete hemma, men det är inte förklaringen till kvinnors dåliga karriär, utbrändhet eller bristande trivsel i jobbet.

Tröttsamt är det, tycker Agnes Wold, med denna myt som »piskas in varenda jädra dag«. Myten lever ett så gott liv, därför att den inte bara gynnar män, utan också kvinnor.

– Myten om att kvinnor offerar karriären för familj och barn ger kvinnor en plausibel förklaring till varför det går dåligt i karriären. Och om kvinnor tror att de har valt barn före karriären, då kan det kännas som ett meningsfullt offer. Det är svårt att säga: »Jag ville göra karriär,

men jag fick inte, det var ett brutalt system som sparkade ut mig.» Den insikten är så obehaglig och outhärdlig, och det tror jag är drivkraften till mystifieringen kring kvinnors karriär – så att vi inte ska inse hur orättvist det är. Därför deltar alla i att skapa den ideologi som ska dölja detta faktum.

Det var enklare förr. Då visste kvinnor att de inte hade samma chanser som män, säger Agnes Wold, uppvuxen i ett akademiskt hem och som sedan barnsben hört sin mammas väninnor – några av dem professorer – diskutera.

Och nu punkterar hon en annan myt.

Det är den där om framåtskridande, att kvinnliga forskare har det lättare idag. Det är en del av dagens »fördomningsprocess«, menar hon, där vi ska luras att tro att jämställdheten går framåt, att kvinnor och män snart har samma villkor.

– Kvinnor gör mycket sämre akademisk karriär än män, och det finns inget som tyder på att skillnaden i karriärutfall har mattats av. Det finns inga siffror som pekar på att det skulle gå bättre för mig idag, relativt en man, än om jag hade doktorerat på 1920-talet. Men det är vad folk tror. Däremot är det ju så oändligt många fler kvinnor som grundutbildar sig. Och kvinnor får gärna utbilda sig och doktorera, det är inga problem. Men de får sedan inte den makt och de positioner som bör följa med.

Nej, säger Agnes Wold, fortfarande är det så att män har maktpositionerna, trots att kvinnor är mer välutbildade än män – generellt sett. Av dem som nu tar akademisk examen är mer än 60 procent kvinnor.

– Det är så i alla länder i västvärlden, med undantag för Tyskland, Holland, Österrike och Schweiz, där snittet ligger strax under 50 procent. Utbildning är en extremt favoriserad kvinnlig sysselsättning. Kvinnor har också bättre betyg än män, både i skolan och på universitet. Det är ju hemskt att alla de här mänskorna sedan inte ska få vara med i det akademiska systemet – att det inte händer något. Universitetet öppnades ju för kvinnor 1873!

Men myten om framåtskridande – att det går allt bättre för kvinnor i forskarvärlden – är djupt rotad.

Agnes Wold slåss mot den. Liksom mot andra myter som är i svang.

Texten där om att kvinnor är osjälvständiga i sin forskning, och att det är ett hinder i karriären.

Nej, hindret är att kvinnors och mäns osjälvständighet värderas olika! Detta visade Agnes Wold och Christine Wennerås i studien 1995 av sökande till Medicinska forskningsrådets forskaras-

sistenttjänster. Ingen av de 16 kvinnor som bedömts som osjälvständiga fick någon tjänst, medan 6 av de 17 män som betecknats som »osjälvständiga« beviljades tjänst!

En annan omhulad myt är den om att kvinnor har dåligt självförtroende och att det är en hämsko i karriärutvecklingen, att kvinnor inte söker högre tjänster och är sämre på att hävda sig i t ex löneförhandlingar.

Nej, den tror inte Agnes Wold på.

– Det finns inget psykologiskt test som visar någon skillnad mellan kvinnors och mäns självförtroende. Och det är i och för sig intressant, eftersom kvinnor behandlas sämre, tjänar i snitt 80 procent av männens lön, jobbar mer hemma och har mindre frihet. Så varför har då kvinnor lika bra självförtroende som män? Det måste bero på att kvinnor jämför sig inom sin grupp, med andra kvinnor, och därför kan behålla känslan av att det är ganska OK ändå.

Men däremot säger kvinnor oftare än män att de har »dåligt självförtroende«. Kanske är det en term som kvinnor tar till för att beskriva något annat, till ex-

Och kvinnor får gärna utbilda sig och doktorera, det är inga problem. Men de får sedan inte den makt och de positioner som bör följa med.

empel hög ambitionsnivå och höga krav på sig själva, nervositet att tala inför grupp (vilket är ett allmängiltigt problem för de allra flesta, kvinnor som män), blygsel inför främmande människor, säger Agnes Wold.

– Män uttrycker detta med andra termer än just »dåligt självförtroende«. Problemet är inte att kvinnor inte har modet att söka höga tjänster, problemet är att de inte får tjänsterna.

Det är texten visat att kvinnor som sökte en professur vid någon av landets medicinska fakulteter under perioden 1993–1995 bara hade hälften så stor chans att få den, jämfört med de män som sökte, berättar hon.

En annan myt som varit i svang är att kvinnor är mer mjuka till sin natur och att kvinnor därför kan tillföra speciella värden, exempelvis empati, till olika områden.

– Skitsnack! Jag har aldrig sett någon sådan undersökning, avfärdar Agnes Wold omedelbart den frågan.

Och att kvinnliga forskare skulle hålla till inom lågstatusområden stämmer inte heller, säger Agnes Wold.

– Mikrobiologi, immunologi och molekylärbiologi är de stora forskningsområden, där det finns gott om kvinnor. Det har alltid varit så. Det är expansiva högstatusområden. Inom ett krympande lågstatusområde får en kvinna ingen chans, där blir det så mycket revirstrider och så knappa resurser, kvinnor sopas undan direkt. Kvinnor måste vara där det finns expansionsmöjlighet. Att kvinnor söker sig till »life sciences« behöver inte förklaras, det är helt naturligt, det är ju vansinnigt roliga, intressanta och tuffa områden!

Så fortsätter hon på tråden om kvinnors »mjukhet«.

– Jag har en kompis som är psykolog och forskare. Eftersom alla oavbrutet talar om vilka stora skillnader det är mellan kvinnor och män, så frågade jag henne om det finns något personlighetsdrag som uppvisar stor skillnad i medelvärde mellan kön. Nej! sade hon. Kvinnor och män är väl som folk är mest. Men kvinnor och män bedöms efter totalt olika mallar, jag är intresserad av denna mallsättning.

Nej, att slå sig till ro och blunda för den krassa verkligheten i den forskarvärld som är hennes vardag, det ligger knappast för henne. Hon är snarare typen som kavlar upp ärmarna och ryter i – efter att nogsamt ha läst på och fått belägg i vetenskapliga studier, svart på vitt, för det hon säger.

Samtidigt är hon irriterad över denna »besatthet«, som hon uttrycker det, att alltid dela upp kvinnor och män i två kategorier.

– Tänk om vi delade upp mänskligheten i blåögda och brunögda; blåögda barn får inte prata så mycket i skolan, de får inte svara så ofta på frågan när de räcker upp handen, som vuxna får de göra mycket mer hushållsarbete, de får utbilda sig och doktorera, men de får sedan inte högre tjänster i samma utsträckning som brunögda, och de tjänar ungefär 80 procent av de brunögdas lön i snitt. Det skulle vara outhärdligt, då skulle man inte stå ut, det skulle vara vidrigt hemskt.

Men eftersom det nu handlar om kvinnor och män, fortsätter hon, så är det mer uthärdligt om vi inbillar oss att skill-

naderna i hur kvinnor och män bedöms och behandlas faktiskt beror på att vi är olika, inte bara kroppsligen.

– Ingen studie har visat att kvinnliga forskare från början uppvisar något annorlunda beteende än manliga. Efter 10–20 år börjar kvinnor producera mindre än män, det är visat. Men detta är troligen en effekt av att de avancerar långsammare, har mindre pengar på varje nivå och därför kan producera mindre. Ju högre tjänst, desto mer kan du producera eftersom du då har en större kader av människor runt dig som du jobbar med. I början av forskarkarriären, på doktorandnivå och direkt därefter, finns inga skillnader. Skillnaderna kommer senare.

Nej, genomskåda myterna och skipa detta prat om kvinnor som mystifierade väsen, menar Agnes Wold. Grunden för att utvecklas som forskare, det är pengar och tjänst! Det är det enda som gäller. För både kvinnliga och manliga forskare.

– Folk är besatta av att titta på vad kvinnor gör för konstigt, eftersom de blir så annorlunda bedömda än män. Men det intressanta är i stället att titta på hur bedömare granskar meriter, vad chefer gör, hur systemet fungerar. Men det är tabu, det får du aldrig ifrågasätta. Även jämställdhetsplaner handlar om åtgärder för att reformera kvinnorna, ytterst sällan om att reformera dem som har makten. Kvinnorna ska gå i mentorsprogram, stärka självförtroendet och sådana dumheter. Alla hjälper till att föra myterna vidare.

Jo, hon tycker att idén om ge kvinnor officiella mentorer och nätverk är dumheter.

– Ofta säger man »kvinnor ska lära sig de dolda reglerna« och så lanserar man officiella mentorsprogram. Det är ju inte klokt, man får inte ha dolda spelregler i en statlig eller kommunal organisation. Man ska följa lagen, och där står till exempel om tjänstetillsättningar

Agnes Wold är irriterad över denna »besatthet«, allt detta prat om kvinnor som mystifierade väsen: »Kvinnor och män är väl som folk är mest«, säger hon och fortsätter: »Det blir mer uthärdligt om vi inbillar oss att skillnaderna i hur kvinnor och män bedöms och behandlas faktiskt beror på att vi är olika, inte bara kroppsligen. Folk är besatta av att titta på vad kvinnor gör. Men det intressanta är i stället att titta på hur bedömare granskar meriter, vad chefer gör, hur systemet fungerar. Men det är tabu, det får du aldrig ifrågasätta.«

att man ska välja den som är mest meriterad.

Så jämför hon med bedömandet i en domstol.

– Tänk om det var så att de som till exempel är sjaskigt klädda får hårdare domar. Ska man då lansera ett mentorsprogram och säga: »Vi ska lära dig att klä upp dig och bete dig som en överklassmänniska så att du blir rätt behandlad i domstolen«? Naturligtvis inte! Det skulle ses som oerhört allvarligt att människor inte har likhet inför lagen.

Men här, när det gäller kvinnor och män, då förklaras olikheterna i hur de behandlas med irrelevanta faktorer och det anses dessutom naturligt att kvinnor lär sig litet »tjuvknep«, säger Agnes Wold.

– Det är ett helt bakvänt resonemang, som dessutom inte fungerar. Framgång som ung forskare handlar enbart om att någon människa med makt krattar för en. Det är det avgörande, förutom att man själv är duktig, begåvad och produktiv. Vad hjälper ett mentorsprogram mot det? Det handlar om vilka kontakter ens handledare har.

Detta ingår också i en mytologisering, menar Agnes Wold.

– Om man är normalproduktiv och normalbegåvad, så avgörs ens framtid av om man har någon som strider för en. Då behöver man inte vara särskilt märkvärdig för att få en tjänst, medan bra människor utan supportrar försvinner. Det är där kvinnorna försvinner. Det är visat i många studier att kvinnor doktorerar minst lika bra och snabbt som män, och sedan trillar de bort.

Nej, mentorsprogram är ett sätt att dels blanda bort korten, dels lägga skulden på kvinnorna som »inte har fattat någonting«, säger Agnes Wold.

– Alla har fattat precis hur man gör karriär, man måste ha tjänst och pengar. Kvinnor söker tjänster, och får dem inte i samma utsträckning som män.

Och detta är ytterligare en myt, att kvinnor inte söker tjänster. Det finns inte visat i någon studie, det är bara gripet ur luften.

Mentorsprogram lägger skulden och ansvaret på dem som är drabbade – offren.

– Det är så förvirrat tänkt. Det är bara de som har makt som kan förändra för att släppa fram kvinnor, de kan ändra kriterier och strama upp bedömningsrutiner och så vidare. Det står inskrivet i högskolelagen att universiteten ska främja jämställdhet; den som inte arbe-

tar för det ska heller inte få vara till exempel rektor, dekanus, klinikchef.

Detta är en politisk fråga, betonar Agnes Wold. Det är ytterst regeringen som ska ha tummen i ögat på beslutsfattarna inom de medicinska fakulteterna.

– Där är utbildningsministern Thomas Östros för mesig. Han kan med ett penndrag bestämma att en del av fakultetsanslagen får bero på hur väl institutionerna sköter sig när det gäller exempelvis meritvärdering av sökande till tjänster. Det skulle ta två år, och så skulle problemet vara ur världen. Det är ju skattebetalarna som betalar för att de manliga gullgrisarna får jobb.

Nu är Agnes Wold biolog, och som biolog tror hon att detta att skapa gunstlingsystem är inbyggt i den mänskliga naturen.

– Människan har genom tiderna gynnat sin familj, sin släkt, sina likar. Det är inget konstigt, och jag moraliserar inte alls över det. Jag moraliserar över att man inte på hög nivå anpassar systemet så att det inflytandet minimeras.

Det är lätt att säga: »Visst är jag för jämställdhet«. Men det handlar om omedvetna processer. Därför är ständig kritisk granskning och utvärdering så oerhört viktigt, menar Agnes Wold.

– Det är så lätt att glida in i »default-läget«, att ge män litet mer, för litet mindre. Hela samhället är inställt på det, både kvinnor och män upplever det som naturligt.

Förödande! säger därför Agnes Wold, om ett system att ta in en kvot sökande till läkarlinjen baserat på antagningsintervjuer.

– Betyg är naturligtvis inte objektiva, men att gå från något som har åtminstone någon form av objektivitet i sig till något som bara bygger på känslor hos den som intervjuar, det är hemskt. Psykologstudier har visat att intervjuer gynnar överklass, män, människor med visst språk. Vi är sådana till naturen, vi är flockdjur, xenofoba, rädda för människor som är avvikande. Därför är det så viktigt med meriter, att så objektivt som möjligt titta på vad människor faktiskt har åstadkommit.

En tanke bakom antagningsintervjuer är att hitta dem som är särskilt lämpade att bli läkare.

– Att man är empatisk och varm är inte något kriterium på att man blir en bra läkare. Det behövs en hel del kyligt tänkande också, det är en stor bristvara. Det viktigaste är ändå att läkare har tänkt rätt. Man måste kunna hålla huvudet kallt, och tänka vetenskapligt.

Nu är hon inne i sin egen forskning, om tarmfloran och tarmens immunsystem och utveckling av allergier.

Även här punkterar hon myter. Det handlar om svenska läkares råd för att förebygga allergier.

– De råden är inte byggda på någon vetenskap. Läkare har exempelvis påstått att man inte ska ha hund och katt om man har allergisk hereditet. Men det har aldrig funnits någon studie som visat det. Tvärtom, flera studier har visat att de som vuxit upp med hund eller katt har färre allergier.

Och svenska läkares entydiga rekommendation om att amning skyddar mot allergi, saknar vetenskapligt underlag.

– Det har varit omstritt, det finns en mängd studier om amningens effekt: en del visar att amning ger mer allergier, andra att det ger mindre och en massa studier visar ingen effekt alls. Visst, amning skyddar mot infektioner och modersmjölken är ett jättebra näringsämne, men att säga att det skyddar mot allergier – det saknar grund. Men 100 procent av svenska folket är idag helt itutade det.

Likaså handlar det om myten att en välstädat miljö är ett skydd mot allergier.

Det finns inga studier som stöder det. Tvärtom, studier visar nu i stället att ju mer smuts, bakterier, mikrober etc man utsätts för under den tidiga barndomen, desto färre allergier – förenklat uttryckt.

– Alla är inte så vetenskapliga i den vetenskapliga världen, säger Agnes Wold och talar om amningsmoralister och renlighetsivrare.

– Råd är oerhörda ingrepp i människors liv. Att ge råd är lika farligt som att ge ut nya mediciner, och det får man inte göra utan kontrollerade studier.

Nej, i vetenskapen gäller det att hålla huvudet kallt, säger Agnes Wold – forskare ut i fingerspetsarna. Att ifrågasätta, diskutera, debattera, det är hela hennes natur. Och det är forskningen, vetenskapen, hon strider för.

Hon strider för att de mest begåvade och meriterade forskarna ska få chansen att utvecklas i forskarlivet och bidra till vetenskapens framsteg – oavsett om de är kvinnor eller män.

TEXT: Birgit Wilhelmson
FOTO: Magnus Gotander

Särtryck

Läkartidningen

Boken "Mannen bakom syndromet" har fått en efterföljare: "Kvinnorna och männen bakom syndromen" med 70 artiklar som publicerats i Läkartidningen under 1990–1996. Den tar upp namn som Asperger, Bichat, Fanconi och Waldenström. Här finns också män "bakom metoden", exempelvis Doppler och Röntgen.

Denna nya bok omfattar 248 sidor och är rikt illustrerad, även med färgbilder. Därtill finns en sammanställning (i förminskat utförande) av de uppskattade tidningsomslag som hör till serien.

Priset är 190 kronor + porto (60 kronor).

Kvinnorna och männen bakom syndromen

Beställer härmed.....ex av boken

.....
namn

.....
adress

.....
postnummer

.....
postadress

Insändes till **LÄKARTIDNINGEN**
Box 5603
114 86 Stockholm

Faxnummer: 08-20 74 35

www.lakartidningen.se
under särtryck härker